

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อนำข้อมูลมากำหนดแนวทางพัฒนาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมอาชีพของเกษตรกรโดยได้ทำการศึกษาเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยน้ำคำ อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มตัวอย่างและพื้นที่ศึกษา
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. กลุ่มเป้าหมาย ผู้ให้ข้อมูลและพื้นที่ศึกษา

1.1 กลุ่มเป้าหมาย

ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายและผู้ปฏิบัติงานในการส่งเสริมอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยน้ำคำ อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น จำนวน 34 คน ได้แก่ คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 3 คน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 20 คน พนักงานส่วนตำบล จำนวน 11 คน และสมาชิกกลุ่มอาชีพเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมจากองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยน้ำคำ อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น จำนวน 70 คน ได้แก่ กลุ่มเลี้ยงปลา จำนวน 10 คน กลุ่มเพาะเห็ด จำนวน 11 คน กลุ่มเลี้ยงโคเนื้อ จำนวน 10 คน กลุ่มธนาคารปู จำนวน 39 คน รวมกลุ่มเป้าหมายทั้งสิ้น 104 คน

1.2 ผู้ให้ข้อมูล (กลุ่มตัวอย่าง)

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหรือกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยกระจายตามสถานภาพของบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมอาชีพเกษตรกรขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยน้ำคำ อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน ประเภทละ 1 คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 4 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน

สำหรับสมาชิกกลุ่มอาชีพเกษตรกรผู้วิจัยได้เลือกผู้ให้ข้อมูลโดยกระจายตามกลุ่มอาชีพและสถานภาพในกลุ่ม ซึ่งเป็นกลุ่มที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จ ได้แก่ กลุ่มเลี้ยงปลา กลุ่มเพาะเห็ด กลุ่มโคเนื้อ และกลุ่มธนาคารปู สถานภาพของกรรมการและสมาชิกกลุ่ม ได้แก่ ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ เลขานุการ เหรัญญิก ประเภทละ 1 คน กรรมการ และสมาชิกกลุ่ม ประเภทละ 2 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกกลุ่มอาชีพ 4 กลุ่ม ๆ ละ 8 คน รวมทั้งสิ้น 32 คน

1.3 การเลือกพื้นที่

เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยน้ำคำ ได้ส่งเสริมอาชีพเกษตรกรที่หลากหลาย โดยให้การสนับสนุนทั้งทางด้านเงินทุนและการฝึกอบรม การติดตามผล การสร้างเครือข่าย มีกลุ่มอาชีพได้ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จและมีผู้มาศึกษาดูงานในพื้นที่ เกษตรกรยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัย และสามารถเข้าไปรวบรวมข้อมูลรวมทั้งติดตามผลได้ทุกฤดูกาล

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ที่เน้นความหลากหลายของข้อมูลโดยพิจารณาจากคุณลักษณะในด้านต่างๆ ทั้งหมดที่เกี่ยวกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมอาชีพเกษตรกร โดยใช้แนวการสัมภาษณ์ (Interview Guide) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับ

2.1 บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมอาชีพของเกษตรกร

2.2 ปัญหาการปฏิบัติตามบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมอาชีพของเกษตรกร

2.3 ผลด้านเศรษฐกิจและสังคมของการส่งเสริมอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.4 แนวทางการพัฒนาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมอาชีพของเกษตรกร

นอกจากนี้ยังได้ใช้การสังเกต (Observation) ทั้งการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non- Participant Observation)

3. การสร้างเครื่องมือ

3.1 ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากเอกสาร และงานวิจัย วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

3.2 อภิปรายเป็นรายบุคคล (Individual Discussion) และอภิปรายรายกลุ่ม (Group Discussion) เกี่ยวกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมกลุ่มอาชีพเกษตรกร เพื่อนำมาสร้างแนวทางการสัมภาษณ์ (Interview Guide)

3.3 นำแนวการสัมภาษณ์ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงเนื้อหา ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์

3.4 ปรับปรุงแนวทางการสัมภาษณ์ตามอาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ แล้วนำไปใช้เก็บข้อมูลในพื้นที่

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ศึกษาเอกสาร (Documentary Studies) ที่เกี่ยวข้องจะได้ข้อมูลทุติยภูมิ

4.2 การศึกษาภาคสนาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างตามแนวทางสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

4.3 ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากคณบดีคณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เสนอต่อ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยน้ำคำ อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณะผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบล เพื่อสอบถามปัญหาของการส่งเสริมอาชีพ บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการส่งเสริมอาชีพ และแนวทางในการส่งเสริมอาชีพ

4.4 ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากคณบดีคณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เสนอต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยน้ำคำ อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น ในการประสานงานให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลกับเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มอาชีพ ได้แก่ กลุ่มเลี้ยงปลา กลุ่มเพาะเห็ด กลุ่มโคเนื้อ กลุ่มธนาคารปู

4.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้เก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ข้อมูลทุติยภูมิและข้อมูลภาคสนาม ในช่วงเดือนมกราคม – พฤษภาคม 2550

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ได้วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นขณะสัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูลหาข้อสรุป เมื่อได้ข้อมูลมาทั้งหมดแล้ว พร้อมทั้งข้อมูลจากการบันทึกภาคสนามและสังเกตทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม มาวิเคราะห์สรุปโดยใช้วิธีวิเคราะห์เชิงพรรณนา และได้เสนอรายงานต่อไป

6. การรายงานผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีนำเสนอด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Analysis Description) ซึ่งการอธิบายตีความตามข้อเท็จจริงที่ได้จากภาคสนาม ทั้งนำแนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องมาประกอบการอธิบาย ตลอดจนการอ้างอิงคำพูดของผู้ให้สัมภาษณ์ประกอบการพรรณนาด้วย